

Večernik

Leto III. (X.), štev. 198

Maribor, ponedeljek 2. septembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Večje mesečno, prejemav v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 18

Oglas po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Desetletnica Društva narodov

OTVORITEV JESENSKEGA ZASEDANJA DRUŠTVA NARODOV. — NAVZOČI MACDONALD, BRIAND IN STRESEMANN. — MACDONALD NAPOVEDUJE VEČ VELIKIH POLITIČNIH GOVOROV.

ŽENEVA, 2. septembra. Davi je bilo otvorjeno jesensko zasedanje Društva narodov, ki je tem pomembnejše, ker je letos pravkar desetletnica Društva narodov, te najmočnejše mednarodne institucije zadnjih desetletij. V nedeljo je prispelo mnogo državnikov iz Evrope in ostalih kontinentov. Veliko pozornost vzbuja navzočnost angleškega ministrskega predsednika Macdonalda, ki je že naznanil, da bo imel v Ženevi več važnih političnih govorov. Tudi prihod francoskega ministrskega predsednika Brianda in nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna je vzbudil splošno pozornost.

Dopoldanska seja je bila posvečena samo otvoritvenim formalnostim. Provizorično predseduje delegat Perzije, kot najstarejši navzoči delegat. Mesto je v zastavah. Velike slavnosti so določene za 7. t. m. Pri njih bo sodelovalo tudi prebivalstvo. Ta dan bo namreč položen temeljni kamen za palačo Društva narodov, ki bo veljala 20 milijonov švicarskih frankov in bo njena oprema silno razkošna.

Na dnevnem redu je volitev predsednika in podpredsednika ter 6 odsekov za proučevanje posameznih vprašanj. Sledilo bo poročilo generalnega tajnika o delovanju Društva narodov v preteklem letu, ter razprava o načinu izvedbe sklepov, ki so bili sprejeti na prejšnjih zasedanjih. Topot bo govorniška lista posebno velika, ker se bodo oglašili k besedi tudi zastopniki izvenevropskih držav. Po izčrpanem dnevnem redu se bo bavila skupščina z organizatornimi in finančnimi vprašanji ter drugimi problemi. Na dnevnem redu je tudi revizija pravilnika stalnega razsodišča, ki bo razširjeno z zastopniki Francije in Anglije. Na dnevnem redu je končno še volitev treh nestalnih članov Sveta Društva narodov. Malo antanto bo sedaj za tri leta zastopal v Svetu Društva narodov naš zunanji minister dr. Marinkovič.

ŽENEVA, 2. septembra. Kakor se poroča, namerava angleški ministrski predsednik Macdonald za časa svojega bivanja v Ženevi povabiti štiri navzoče pomorske države na skupno razorožitveno konferenco, ki bi se vršila po zasedanju Društva narodov. Njegova dosedanja pogajanja z ameriškim veleposlanikom Dawesom, ki so se razvila zelo ugodno, so imela namen, pripraviti teren za sklicanje razorožitvene konference.

Bomba med italijanskimi frontnimi bojevniki

EKSPLOZIJA BOMBE NA BANKET U ITALIJANSKIH FRONTNIH BOJEVNIKOV. — ŠEST MRTVIH, MNOGO TEŽKO RANJENIH.

NICA, 2. septembra. Zveza italijanskih frontnih bojevnikov je priredila včeraj slavnosten banket, ki je potekal v zelo animiranem razpoloženju. Ko so bili končani oficijalni govori in napitnice, je nenadoma priletela skozi odprto okno bomba, ki je bila vržena iz nasproti se nahajajočega vrta ter je eksplodirala z velikim treskom.

Učinek eksplozije je bil strašen. Bomba je raztrgala dolgo mizo na kose in vdrl se je strop v dvorani. Na tleh so se valjale številne žrtve v mlakah krvi. V splošni paniki je bilo mnogo oseb pohojenih in so dobile strašne rane. Po dosedanjih ugotovitvah je bomba 6 ljudi ubila, 22 oseb pa je bilo težko ranjenih, med njimi 3 ženske in 1 otrok.

Takoj uvedena preiskava je dognala, da je bila bomba vržena iz vrta observatorija. V splošni zmešnjavi ni nikdo mislil na atentatorja, ki je mo-

gel neopaženo in neovirano zbežati. Splošno se domneva, da gre za atentat nasprotnikov fašistov. Oblasti se trudijo, da razjasnijo stvar, vendar so bila vsa dosedanja poizvedovanja brez uspeha.

Juraj Demetrovič — minister trgovine

BEOGRAD, 2. septembra. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil včeraj za ministra trgovine in industrije imenovan bivši pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo in bivši narodni poslanec gosp. Juraj Demetrovič.

Novi trgovinski minister, ki je prevzel portfelj po bivšem odstopivšem ministru dr. Mažuraniću, se je kot bivši poslanec udeleževal zlasti v gospodarskih in socialnih zadevah.

je kmetijstvo temelj našega splošnega ekonomskega napredka. Tudi nedavna ustanovitev Agrarne banke, ki naj zadrugi podpre v borbi za gospodarsko emancipacijo našega kmetijstva, je del te velike akcije za rešitev in odstranitev krize kmetijstva. In tu čaka naše zadrugi še ogromno delo: dosednji rezultati kažejo, da je naše zadrugi v celoti pravzaprav še vedno v povojih, da je še zelo primitivno, da še manjka potrebna poslovna centralizacija, da še manjka organiziranega sodelovanja našega kreditnega, konsumnega, na-

bavljalnega in ostalega zadrugištva. Vse je še atomizirano, vse je še v sanju vrenja. Jasen dokaz za to je anomalija silno različne obrestne mere pri zadrugah v različnih delih države. Naše zadrugištvo bo šele takrat moglo našemu kmetiskemu gospodarstvu dati polne koristi, kadar bo zadrugi pokret enotno organiziran v najmanjših podrobnostih. Upamo, da bo sedanjí kongres ne samo jubilejni v slavnostnem smislu, da bo kot tak postavil tudi nove temelje za smotreno nadaljino zadrugiško delo v vsej državi.

„Grot Zeppelin“ na povratku v Evropo

LAKEHURST, 2. septembra. Zrakoplov »Grot Zeppelin« je odplul včeraj ob 1.18 ponoči preko Atlantskega morja v Evropo. Zrakoplov vodi kapetan Lehmann, ker ostane dr. Eckener radi pogajanja z različnimi ameriški finančnimi skupinami še nekaj tednov v Ameriki.

NEWYORK, 2. septembra. Po poročilih neke brezžične brzojavke se je nahajal »Grot Zeppelin« v današnjih jutranjih urah 1560 milj vzhodno od Lakehursta. Vreme je idealno.

Peklenski stroj v rajstagu

BERLIN, 2. septembra. V palači državnega zbora je eksplodiral včeraj majhen peklenski stroj, ki pa k sreči ni napravil večje škode. Popokalo je več šip in nastale so še razne druge manjše poškodbe.

Med prebivalstvom vlada radi tega atentata močno razburjenje. V poučenih krogih zatrjujejo, da je bilo zadnje dni tudi v raznih drugih mestih izvršenih okrog 20 podobnih atentatov. Vlada je skušala prvotno te dogodke zamolčati, sedaj pa jih mora javno priznati.

Iz vladnega poročila je čisto jasno razvidno, da gre za sistematično in široko zasnovano akcijo proti javnim oblastem. Po izjavah izvedencev izvirajo v Berlinu najdeni ostanki v državnem zboru eksplodirane bombe od enakega peklenkega stroja kakor pri atentatih v drugih mestih, kakor v Hamburgu, Šleziji in drugod.

Po dosedanjih ugotovitvah ne gre za komunistične napade, kakor se je prvotno domnevalo, temveč za sabotažo parlamentarne desnice, najbrže za dobro pripravljeno akcijo proslule

Arabi požigajo v Palestini

JERUZALEM, 2. septembra. Po najnovjših poročilih so Arabi snoči napadli in zažgali židovsko naselbino Hamaalah. V temi so se odigravali pretresljivi prizori. Številne ženske in otroke je bilo mogoče rešiti iz gorečih hiš le z največjim naporom. Napadci so po izvršenem delu pobegnili. Angleška policija je odredila poizvedbe, a dosedaj brez uspeha.

Nova iznajdba na polju magnetizma

Obliki magnetov, bodisi podkove ali palice, se v razdobju 2000 let, odkar je človeštvo spoznalo magnetizem, nista menjali. Sicer so fiziki poizkušali na najrazličnejše načine, da bi zvišali moč magnetov, vendar njihov trud ni rodil praktičnih uspehov. Inženjer Josip Zacher pa je pri poizkusih ugotovil, da se na polih magnetov pojavlja protisila, ki zmanjšuje učinek magnetizma in je tem močnejša, čim večja je površina pola. Na podlagi številnih poizkusov mu je uspelo, da je na prav enostaven način rešil problem s tem, da je izločil jedro magneta. Dobil je na ta način votel magnet, pri katerem je pomemben že prihranek na materialu (60%), zlasti pa je važno znatno povečanje in stopnjevanje energije magnetizma.

Slavnostni dnevi našega zadrugištva

So te dni — včeraj, danes in jutri — v Ljubljani, kjer se je zbralo nad 500 zastopnikov zadrugiških organizacij iz vse države, da na eni strani proslave desetletnico obstoja vrhovne zadrugiške centrale v državi. Glavnega zadrugiškega Saveza, ter da na drugi strani postavijo nove smernice in položijo temelje za nadaljni razvoj in razmah zadrugiške ideje in organizacije v vsej državi. Zakaj ni dvoma, da tvori zadrugištvo temeljni kamen gospodarskega življenja vsake moderne države, ekonomski sistem, ki bo preživel in nadvladal i stari kapitalistično-liberalni ekonomski sistem i komunistične utopije, kakor je to pravilno povdarjal na kongresu znani zadrugiški delavec inž. Gjorgjevič, ko je dejal: Kapitalistični sistem je v svojem napačnem pojmovanju svobodnega udeleževanja povzročil mnogo bede in nevolje, zadrugiški ekonomski sistem pa stoji na stališču, da je treba človeku dati eksistenčni minimum ter ga gospodarsko osvoboditi. Velik del svoje naloge je zadrugištvo že rešilo s tem, da je odpravilo oduševstvo in onemogočilo velike profite posameznikov na račun celote.

Glavno vlogo igra zadrugištvo v reševanju krize kmetijstva. Amerika je to krizo v glavnem že rešila in sicer predvsem potomi zadrugiškega pokreta. Istotako Anglija, kjer pred 70 leti skoro še poznali niso zadrugištva, kjer pa imajo danes okrog 200 tisoč zadrugiških organizacij s 36 milijoni članov. Danes je zadrugiški pokret v evropskih državah dosegel silen razmah in izmed 28 povojnih evropskih držav danes edino Turčija nima organiziranega zadrugiškega gibanja. Pri ro manskimi narodli je povprečno 13% prebivalstva zadrugiško organizirane, pri slovanskih 25%, pri anglosaskih 30 odstotkov.

V naši državi znaša udeležba v zadrugištvu povprečno 17,3%. Seveda pa je treba pri tem vzeti v račun, da je ta odstotek pri Slovencih, ki imajo najmočnejše razvito zadrugištvo, neprimerno večji nego v ostalih delih države. Saj kaže statistika, da je od okrog 4300 v Glavnem Savezu organiziranih zadrug 1200 samo v Sloveniji, torej skoro tretjina, dočim tvorimo Slovenci komaj desetinko prebivalstva vse države. Stvar je popolnoma razumljiva, ako vemo, da je v Sloveniji zadrugištvo nastopilo svojo pot že pred 55 leti, dočim je na Hrvaškem, v Srbiji in v drugih delih države še zelo mladega datuma. Tudi edino v Sloveniji zadrugištvo obsega že kolikortoliko vse panoge gospodarskega življenja, dočim se v drugih delih države omejuje skoro izključno na kmetijstvo.

Naravno pa je, kakor v vseh drugih državah, tudi pri nas kmetijstvo, čegar razvoju in napredku posveča zadrugištvo svojo glavno skrb, ker

Velike zavezniške manifestacije v Beogradu

KONGRES MEDNARODNE ZVEZE ZAVEZNIŠKIH FRONTNIH BOJEVNIKOVI. — VELIČASTEN SPREVOD BORCEV IZ SVETOVNE VOJNE.

BEOGRAD, 2. septembra. Vse mesto je v slavnostnem in zmagoslavnem razpoloženju kakor o priliki zmagovitega vzhoda srbskih čet s kraljem Petrom na čelu po veliki osvobodilni vojni. Mesto je povodom kongresa mednarodne Zveze bivših frontnih bojnikov na gostu v zastavah. Vse inozemske delegacije so bile sprejete z velikanskimi ovacijami, potovanje bivših francoskih bojnikov na solunski fronti od Bitolja do Beograda pa se je izpremenilo v pravcati triumfalni pohod. Po vseh postajah so odmevali vzkliki: »Živela Francija! Živela Jugoslavija!« V Beogradu samem je pričakovala goste na kolodvoru ogromna množica naroda, vojaštva, četnikov in skavtov. Postavljena je bila tudi častna straža. Med frenetičnim ploskanjem so izstopili gostje, ki jih je s priručnim nagovorom pozdravil vojni minister general Hadžić, odgovoril pa je imenom francoskih bojnikov g. Heraud.

Včeraj dopoldne je bil v Oficirskem domu slovesno odprt kongres mednarodne zveze frontnih bojnikov. Navzoči so bili ministri Uzunović, Hadžić, Maksimović, dr. Kumanudi, poslaniki Darde, Kennard, Galli, Delcoigne, Bohin-

ski, Šeba, Filodor in Strandman. V predsedstvu so bili zastopnik zunanega ministra dr. Kumanudi, podpredsednik jugoslovanske zveze frontnih bojnikov Ljuba Stefanović, predsednik Fidaca g. Reisdorf itd. Iz govorov vseh govornikov je odsevalo medsebojno bratstvo in ljubezen, padlih žrtev za svobodo in samoodločbo narodov so se zborovalci spominjali z izrazi globoke pijetete. Z vihar nim navdušenjem je bila sprejeta vdanostna adresa našemu junaškemu vladarju.

Krasen je bil pogled na veličastno povorko, ki se je razvila po kongresu. Nad 100.000 ljudi je tvorilo špalir, ki so prirejali zlasti inozemskim bivšim frontnim bojnikom neprestane ovacije. Najbolj zanimiv pa je bil prizor, ko je šla povorka mimo kraljevega dvorca in so se bivši frontniki poklonili našemu kralju, ki je opazoval sprevod skozi okno. Splošno mnenje je, da Beograd od dni zmagoslavja ni več videl tako veličastnih manifestacij.

Povodom kongresa je bil položen tudi temeljni kamen za dom bojnikov v Beogradu.

Jugoslovenski Birkenhead

Beograd, 29. avgusta.

Sredi Beograda, v sredini velemesta ob Porti pri cerkvi Sv. Marka se je čez noč dvignilo mesto v mestu: skavtski savezni tabor (jam borec, izg. džembori) v zmanjšani obliki. Plateno mesto šteje že sedaj okrog 1000 članov-skavtov, skavtinje pa so našle gostoljubno streho v šolskem poslopju, ki je v neposredni bližini taborišča. Čez 1000 udeležencev pa še pričakujejo. Vse župe so zastopne, čez 50 stegov se je odzvalo vabilu in prišlo v Beograd.

Kakor mravlje gradijo in zidajo mladi pionirji — saj gre za čast stega in domačega mesta. Priporiti si prvenstvo v Savezu ni malenkost in odnesti prvo nagrado je čast, ki jo skuša doseči sleher na edinica.

Slovenska trobojnica na visokem drogju je pokazala že marsikateremu Slovincu pot v tabor. Čez 200 Slovencev iz Ljubljane, Maribora, Celja, Kamnika in Kranja zastopa župo, ki dozdaj še zavzema prvo mesto i glede lepote taborišča i gleda reda in snage. Ni čuda, da je okrog nas vedno največ obiskovalcev, ki se včasih po več ur zamudijo pri nas. Zlasti zvečer, ko zaori slovenska pesem, je občinstvo navdušeno: »To su lavi, evo Slovinci!« — to so klici, ki jih slišimo venomer.

Vremenski bog je z nami usmiljen, poslal nam je vreme, da si ne moremo lepšega želeli. Solnce pripeka tako gorko, da komaj čakamo na priliko, da gremo k Donavi ali k Savi — v vas.

Najlepši čas pa je gotovo oni, ki ga preživimo zvečer krog tabornega ognja. Amfiteatralno se dvigajo sedeži, na katerih je natlačena tisočglava množica, ki z velikim zanimanjem sledi pestremu sporedu, katerega nikdar ne zmanjka. Zdaj čujemo otožno pesem Črnogorcev, zdaj navduši poslušalce slovenska poskočnica, vmes pa skrbijo najrazličnejši nastopi, resni in šalivi, za ono neprisljano zabavo, ki je mogoča edino okrog tabornega ognja.

Skavti se udeležimo korporativno proslave Fidaca. Zaključek prvega jugoslovanskega saveznega tabora pa bo tvorila vsakoletna glavna skupščina z volitvijo odbora za prihodnje poslovno leto.

P. u. m.

Iz vinotoča u gostilno

»Oh ti vražji vinotoči«, sem slišal sinoči tožiti neko skrbno mamico v gostilni. »Z vinotoči navadno še ni konec veselja in še koliko jih je. Človek res ne ve, kaj naj reče.« Je zaključila ženica.

Meni se zdi tako tarnanje popolnoma

upravičeno, kajti navsezadnje je vsak vinotoč čisto navadna potegavščina občinstva. Vino je razmeroma mnogo dražje kot po gostilnah, zraven pa nobene ugodnosti. Ne dobi se nobenega prigrizka niti kisle vode, sediš na raskavih in vrh tega še smolenih klopek ob nepognjenih mizah, osmoliš si snažno obleko ali raztrgaš si novo krilo; v temi lahko stopiš kakemu v travi skritemu »ptičku« na glavo ali pa se opraskaš na visečih vejah po obrazu. Vse to gotovo ne govori v prilog vinotočem. In koncem vseh koncev še tista »afna«, ki jo prevleče staro in mlado iz vinotočev v gostilne. Šele tu se počuti vsakdo bolj domačega in da toplo izraza svojemu čustvovanju, pa naj bo že s petjem ali pogrevanjem besed gromovitih govornikov. Sicer je to precej dvomljiv užitek za sosednje mize, vendar pa je kljub temu nekaj zrnice humorja v takih govorih.

Tako je nastopilo snoči v nekem lokalu v Mariboru kar — sedem — govornikov, ki so proslavljali, ne vem že kterege odlikovanca. Menda je bil isti, ki je stal ves čas s čašo vina na stolu in si pustil kaditi od svojih prijateljev. Nekam žalostno je reagiral na svoje predgovornike in menil med drugim:

»Človeško življenje je kratko kakor srajca in ušivo!«

Prosta vožnja za vse strelce.

Kakor poročajo iz Beograda, je dovolilo prometno ministristvo strelcem, ki se udeležijo vsedravnega strelskega tekmovanja v Mariboru v času od 6. do 13. septembra, popolnoma prosto vožnjo na vseh državnih železnicah. Pojasnila in potrebne izkaznice se dobe pri poedinih strelskih družinah.

Nekaj novega, res razveseljivega in poučnega

nudi »Jesenska razstava harških kanarčkov« prirejena od društva za varstvo ptic pevk v paviljonu »E« na ljubljanskem velesajmu. Razstavljeno je nad 200 ptičev — mladičev, kateri tekmujejo med seboj, kdo bo boljši pevec in kdo bo pri letošnji jesenski oceni dosegel prvenstvo, odnosno odnesel lavorjev venec. Dalje vidimo enostavne, toda lične in praktične pripomočke gojiteljev kakor: parilnice, preletovalnice za mladiče, gnezda, obročke za nožice z raznimi znaki in barvami, krmilnico in valilnico za krmljenje oziroma bivališče zunanjih ptičev v snegu in mrazu itd. Poleg tega vidimo tudi kanarčke, vzgojene poskušno s križanjem različnih rodov in zunanje ptiče-pevce, ki pridejo v poštev za vzgojo »Bastardov« itd. —

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo dr. Fran Toplak, zopet redno ordinira. Glavni trg 18.

2106

Mariborski in dnevni drobiž

Našim naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice: One, ki so s plačilom zaostali, prosimo, da nam naročnino točno poravnajo.

Naročnike, ki se vračajo s počitnic, prosimo, da ne pozabijo pravočasno naznaniti svojega povratka zaradi izpremembe naslova.

Uprava »VEČERNIKA«.

I. dekliška osnovna šola v Miklošičevi ulici.

Vpisovanje se bo vršilo samo še v torek 3. sept. od 8. do 12.

V Slovenskih goricah vzgojene smokve.

Včeraj je prinesel na mariborski trg posestnik Alojzij Caf od Sv. Jurija v Sl. goricah večjo partijo svežih fig, katere je sam vzgojil. Prodajal jih je po 2 do 4 komade za 1 Din. Našel je takoj odjemalce; kajti v Slov. goricah vzgojene fige so redkost prve vrste. Razun tega so okusnejše, kakor importirane laške smokve. Dosedaj se je Alojziju Cafu posrečilo, da je vzgojil z veliko brigo 4 lepa drevesa. Veščino si je pridobil v laškem ujetništvu, katerega se je rešil sam s pobegom.

Mariborska gasilska župa I. skupina, je priredila včeraj dopoldne v Studencih župno vajo, pri kateri so sodelovala društva: Studenci (turbinka), Pekre (turbinka), Radvanje, Kamnica, delavnica drž. žel. v Mariboru, Pobrežje, Dogošje in Zrkovce. Načrt vaje je izgotovil ter jo vodil osebno po lastni preizkušeni metodi župni tajnik in studeniški načelnik, g. Alojz Kaloh. Gasilni društvi Studenci in Pekre sta spodaj pri Dravi črpali vodo s turbinami in oddajali zgoraj na obrežju stoječe ročne brizgalne. V 24 minutah so bila vsa društva na licu mesta in je bilo položenih 7 cecil, čeprav so nekatera društva precej oddaljena. Društvi Dogošje in Zrkovce sta poslali samo delegate. Vaja je v splošnem potekla naravnost sijajno. Moštvo je vršilo svojo dolžnost popolnoma mirno, brez običajnega hrusa, ter se je discipliniranost v vseh društvi pokazala v najlepši luči. Vaja je uspela tudi teh. oziru in brizgalne, pred vsem pa motorji so brezhibno funkcionirali. Po vaji se je vršil poveljniku raport, pri čemer se je ugotovilo, da je bilo zbranih 108 mož-požarnikov. Taka strnjena, strumna gasilna četa ni le bližnjemu v pomoč in korist, temveč je celokupni domovini v čast in ponos!

Mariborski javni napisi.

Na Trgu kralja Petra je na steklu levega izloženega okna napis: Kupite Schober-jev kruh. Velelnik kupite je iz dovršnega glagola kupite. Kupite pomeni: einmal und nie mehr. Trgovec pa je s svojim napisom zaželel, da bi trajno kupovali njegov kruh. Zato bi moral tvoriti velelnik iz nedovršnega glagola kupovati, torej: kupujte kruh. — S takšnimi elementarnimi jezikovnimi pogreški je oblatenega mnogo Maribora, ker izvršujejo to delo slovenščine nevedši ljudje, ki se niti najmanj ne potrudijo, da bi si preskrbeli kakega jezikovnega svetovalca, kar bi vendar ne bilo v takem mestu težko. — Drugi pogrešek je Schober-jev. Kakšen jezik pa bi bil, če bi pripenjali pridevniška obrazila z vezajem. Tako bi morali pisati Cankar-jev, Stritar-jev, drvar-jev. — J. MČ. —

Trije tički.

Ze leta 1927. je Marija L., ki je vodila čevljarsko obrt v bližini Maribora nabavila v trgovini Worsche Preac v Gosposki ulici, za 2086 Din blaga. Tudi njena pomočnika France V. in Mirko P. sta se pri isti tvrdki zadolžila za 900 Din, pod pogojem, da bosta dolg odplačevala y mesečnih obrokih. Toda le Marija je odplačala nekaj stotakov, ostanek pa je ostal neporavnan, kajti vsi so se preselili nekam na Dolenjsko. Oškodovana tvrdka je končno vendar doznala za njihovo novo bivališče, ni pa mogla izterjati niti beliča, radi česar je bila primorana cedirati svojo trjatev oblastim, ki so obtožile ubegle dolžnike goljufije. —

Dr. Fran Marinič,

Maribor, Trubarjeva ul. 11, zopet redno ordinira.

2013

»KARO« najboljši čevlji

Tatvina.

Delavcu Ludoviku Fuksu, ki je zaposlen pri tvrdki Ježek v Melju, je neznan dolgoprstnež izmaknil iz suknjiča denarnico z 280 Din gotovine in važnimi dokumenti. Tatu doslej še niso izsledili. —

Vroč trenotku sladoledarja.

V minuli noči so trije neznani mladeniči napadli na Ruški cesti sladoledarja Mehmeda Hajradinovića. Prevrnili so mu voziček in mu hoteli ukrasti tudi uro, katero pa je komaj rešil. Po junaškem dejanju so neznanci pobegnili v noč, predno jih je dosegla roka pravice. Mehmed trpi nad 100 Din škode. —

Serija raznih nezgod na cesti in drugod.

S kolesa sta padla 22 letni Čeh Alojzij in 31 letni Simon Lang. K sreči sta odnesla le lažje poškodbe. — Pri Treh ribnikih je pes ugriznil 4 letnega Henrika Pavaleca v levo nogo. — Vsled defekta v pneumatiki je padel pri Framu z motornega kolesa 32letni ključavničar državne železnice Leopold Flucher. Dobil je sicer precej poškodb na raznih udih, katere pa niso nevarne. — V Lajterspergu pa je 20 letni trgovski pomočnik Ivan Nudl padel v obcestni jarek proti železnici. Njegove poškodbe na glavi pa so bile take narave, da so ga morali odpramiti v bolnico. — Na športnem prostoru »Rapida« pa je bil včeraj dosežen rekord — v nezgodah. Pri lahkootletskih tekmah se je Oton März poškodoval na levem laktu, I. Goriup iz Ptuja pa na levem in desnem kolenu. — 24-letni Alfonz Pelko pa si je izvil desno nogo v členu, a 25 letni dijak Gottfried Hauswirth se je poškodoval na levi roki. — Vsem ponesrečencem je rešilni oddelek nudil prvo pomoč. —

Čudna avtomobilska nezgoda.

Včeraj je na rešilni postaji zabrněl zvonček. Poročilo se je glasilo: »V znani Šturmovi grabi blizu Ruš se je prevrnil neki osebni avtomobil v Dravo. Vsi štirje potniki so — v vodi.« — Kmalu nato pa se je javil zopet telefon in javil, da je avto ostal v Dravi in da so se vsi potniki rešili. —

Žrtev svojega poklica.

Agilni načelnik požarne brambe in rešilnega oddelka g. Ivan Voller si je na nepojasnjjen način zastrupil levo roko. Dnevno ima posla s prevezavanjem ponesrečencev in je verjetno, da se je pri tem delu ponesrečil. Zastrupljen je precej resne narave! —

Velika kavarna.

Občinstvo opozarjamo, da se s 1. septembrom pričnejo redne kabaretne predstave s prvovrstnim programom v Palais de danse. V Veliki kavarni vsak ponedeljek, sredo in petek elitni koncert. 2099

Nazaj k baroku

Nenadoma so pričeli pariški časopisi objavljati članke, v katerih se avtorji navdušujejo za krepko, oblo linijo, ki bi naj v prihodnjem razdobju nove mode izpodrinila vitkost. Na pobudo prvih člankov so nekatere Parižanke opustile trud in napore za ohranitev vitke linije, kajti nadejajo se, da nastopa doba obilnosti. Obleke bodo izgubile sodobno enostavnost, lasje pa se bodo v vodril valili do ramen. Nežna bitja bodo nosila zopet Titove frizure. Čeprav je novo modno stremljenje že v prvem trenutku pridobilo mnogo pobornikov, se vendar pojavlja v najrazličnejših krogih znaten odpor. Mnoge, zlasti zrelejšie dame plaši spomin na strašne čase steznikov. Kljub temu ni izključeno, da bo zopet nastopila doba baroka, kajti zagovorniki nove struje trdijo, da delovna ali sportna obleka ne more in ne sme nadomestiti večernih toalet. Torej je povsem verjetno, da se bodo oboževalci modnih kapric razdelili v dva tabora. Ženske, ki služijo same kruh in ki se vdajajo sportu, so ponosne na vitko linijo in žive v prepričanju, da so kratki lasje in kratka krilca največja pridobitev sodobnosti. Vsekakor začetek novega pokreta ne bo rožnat, vendar vemo že vnaprej, kako bo končal modni boj. Moda ima posebne, lastne, še neproučene zakone, ki so brez dvoma v najtesnejši zvezi s posebnostmi ženske psihe. Njim se je nemogoče upirati.

Razvoj človeških ras

MODERNA ANTROPOLOGIJA. — AVSTRALCI NAJSTAREJŠE ČLOVEŠKO PLEME. — RAZVOJ RUMENE IN BELE RASE.

Večina danes odraslih ljudi se je v šolah učila, da se delijo človeške rase v pet glavnih skupin, v belopolto ali kavkaško, rumenopolto ali mongolsko, črno-polto ali etiopsko, rdečo ali ameriškansko ter rjavopolto ali malajsko. Pri tem se pa ni oziralo prav nič na sorodnost in starost teh ras in na druge zanimivosti, ki osvetljujejo to do nedavna še docela nejasno vprašanje s čisto drugačno lučjo. Vse te probleme je do neke gotovosti rešila veda o človeškem telesu in duhu, antropologija, šele v najnovejšem času. Po teh modernih izsledkih antropologije se je vse današnje človeštvo, kakorkoli je tudi različno, razvilo iz ene same prarase, ki je živela na zemlji v veliki terciarni dobi pred ledeno, torej pred milijoni in milijoni let. Tista prarasa, katere danes seveda ne poznamo in tudi ne vemo, kod je živela, je pa vsebovala že vse glavne elemente vseh danes živečih človeških ras.

Na osnovi te teorije so moderni antropologi prišli že kmalu do zaključka, da je največ sorodnosti s tisto neznano praraso ohranilo še prvotno, črno-polto domače prebivalstvo Avstralije. Po razvoju človeških ras najstarejše plemo so tedaj avstralski domačini, ki pa so — in to je najbolj zanimivo — mnogo bolj podobni nam belim kakor pa rumenim mongolom in črnim prebivalcem Afrike. Kajti prav tako po razvoju okostja in mehkih telesnih delov, kakor po laseh, bradah in poraščenosti po telesu, so nam avstralski domačini mnogo bolj sorodni kakor goli mongoli in goli afriški črnici, ki se ločijo od nas in njih tudi po strukturi okostja in telesa.

Po starosti prihajajo za avstralskimi domačini kot prvi papuanski prebivalci Nove-Gvineje, ki so vmesni razvojni člen med avstralskimi in afriškimi črnici. V Afriki sami pa je šel razvoj dalje svoja pota, tako da so tam najstarejši svetlopolti Hotentoti in Bušmanci, iz katerih so se preko raznih pritlikavih črnih ras tropične Afrike razvili pravi afriški črnici. Avstralski, Papuanci in Afrikanci so torej dandanes najstarejša še živeča človeška plemena. Za temi prihajajo kot četrti rdečepolti Amerikanci ali Indijanci. Vendar pa so glede njih antropologi še v hudih sporih, kajti nekateri jih prištevajo k mongoloidom ter trdijo, da so prišli v Ameriko iz Azije, drugi pa pravijo, da so se naselili od vzhoda, to-

rej iz Afrike. Najbolj verjetna je pa še tretja, najnovejša trditev, da so preko Eskimov najstarejši predhodniki rumene rase, torej mongolov. Razvoj bi bil šel tu tako, da bi bili iz Indijancev nastali na severu Eskimi ter prešli potem iz Alaske preko Kamčatke v Azijo, kjer so se razrastli v ogromno rumeno raso, ki je tekom tisočletij osvojila in naselila ves Daljni vzhod. Indijancem slede dalje po starosti: Kanaki na Havajih, Maori na Novi Zelandiji, Tonganci, Bataki na Sumatri in Dajaki na Borneu.

Za vsemi temi rasami pa prihajajo jajo končno rumenopolti mongoli in belopolti evropejci. Da so se mongoli razvili najbrže iz Indijancev preko Eskimov, smo že omenili, bela rasa se je pa razvila preko raznih prvotnih azijskih ras, kajti vsi znaki kažejo, da mongoli niso prvotni domačini v vzhodni Aziji, temveč, da so tja prišli od drugod ter se polagoma tako pomnožili in razširili, da so popolnoma izpodrinili prvotne domačine, ki so bili predhodniki nas belopolti. Ti prvotni domačini, naši predhodniki, se pa niso popolnoma poizgubili, temveč so se ohranili še na več krajih ob robu rumene rase. Tako so Ainuanci na severu Japonske, na Sahalinu, Jesu in Kurilih še prav tako ostanki prvotnih, k beli prihajajočih ras, kakor so na Cejlonu živeči in njim sorodni Vedovci ter po vsej prednji Indiji raztreseni Dravidovci.

Izvor bele rase je torej treba iskati v Aziji in njeni predhodniki so pred davnimi tisočletji bili skoraj gotovo glavni ali edini gospodarji vsega ogromnega ozemlja od vzhodne Evrope preko osrednje Azije do Japonske in prednje Indije. Od tam so jih izrinili šele mongoli, in sicer tako, da so novejšo, belo raso potisnili na zapad, v Evropo, Indijo in Malo Azijo, njevo predhodnico, polubelo raso pa podjarmili in tekom tisočletij asimilirali, tako da so se do dandanes ohranili samo še redki njeni ostanki na obronkih Daljnega vzhoda. Diferenciacija človeštva v različne rase se je pričela pa gotovo že tedaj, ko so med Ameriko in Azijo ter Afriko, kakor tudi med Avstralijo in Afriko ter Indijo še obstajale kopne vezi, ko se je preko večine južne poloble naše zemlje še razprostirala velika Goudvana, domnevana zibelka vsega človeštva in večine živalstva in rastlinstva.

Otmica nevest na otokih Južnega morja

NEKDANJI IN SEDANJI OBIČAJI. — NAPORI KOLONIJALNIH OBLASTI. MAKSIMIRANJE CEN ZA NEVESTE.

Pri nas v Evropi se je nasilno ali spornostno odvajanje nevest ohranilo do dandanašnjih dni samo še na Balkanu, deloma pa tudi v Kalabriji ter na Siciliji in v južni Španiji. Toda to odvajanje je pri nas v Bosni, Južni Srbiji in Črni gori samo še narodni običaj, le v Albaniji se tu in tam še dogodi, da je otmica resnična, to se pravi nasilna, brez predhodnega sporazuma med ženinom in nevesto ter med roditelji. Drugače je v neciviliziranih krajih Afrike in Azije, osobito pa na otočju Južnega morja. Tam tudi še danes ne poznajo poroke v našem smislu, kajti ženska velja tamkajšnjim domačinom za nižje vrste bitje, ki se lahko kupuje in prodaja, ugrablja in kraje.

Mladenci z otočja Juž. morja ne gre k svoji izvoljenki, da bi se z njo dogovoril zaradi poroke, temveč gre k njenemu očetu, s katerim se potem pogaja za ceno. Če je dekle lepo, močno in pridno, je cena višja, če je grdo, slabotno in leno, pa seveda nižja. Včasih so zahteve očetov tako velike, da mora ženina leta in leta delati, preden si pridobi dovolj bogastva, da si more kupiti nevesto. Zato je popolnoma razumljivo, da si skušajo zaljubljeni mladeniči pomagati na drugačen način. Tajno se dogovorijo s svojimi prijatelji, kateri se do zob oboroženi zberejo v temni noči na določenem kraju, od koder odidejo potem previdno do vasi izvoljenke, napadejo neopaženo njeno hišo, pobijejo če treba tudi vse

moške domačine in odvedejo s seboj deklet.

S tem dejanjem pa navadno vsa zadeva še davno ni končana. Če ostanejo oče in bratje neveste živi, organizirajo oni protinapad, če teli ni, prevzamejo ta posel njeni preostali moški sorodniki ter njihovi prijatelji. Včasih se postavi v bran tudi vsa srenja in odide zopet do zob oborožena v vas roparja, da mu odvzame plen. V temni noči, ko ropar niti najmanj ne misli na nevarnost, navalijo nevestini sorodniki na njegovo hišo, ga ubijejo in zopet odpeljejo ugrabljeno deklet. Taki boji so pa navadno samo začetek drugih dolgotrajnejših bojev za krvno osvetlo, in čisto se je na otokih Južnega morja dogodilo, da so se zaradi enega samega dekleta v teku nekaj mesecev pobili medsebojno vsi moški prebivalci dveh sovražnih si vasi.

Angleške, holandske in francoske kolonijalne oblasti so posebno v zadnjih desetih letih po svetovni vojni napele vse svoje sile, da bi zatrle te grozne in krvave običaje domačinov. V ta namen so bile organizirane že neštete kazenske ekspedicije, a uspehi so se pričeli kazati šele v zadnjem času. Boji zaradi ugrabljanja deklet so sicer ponehali, ugrabljanja sama se pa še vedno dogajajo, seveda bolj prikrito in brez prelivanja krvi. Namesto da bi se sorodniki ugrabljene sami maščevali nad ugrabitelji, iščejo sedaj pomoči pri kolonijalnih

Sport

Plavalna tekma na Dravi

Včeraj popoldne se je vršila na Dravi med brvjo in Kristijanovim kopališčem zanimiva plavalna tekma, ki jo je priredil SK Železničar. Z ozirom na dobro kvaliteto tekmovalcev je bila borba, zlasti med gospodi, zelo ostra. Organizacija prireditve ni bila najpopolnejša, predvsem radi tega, ker se rezultati niso javljali rado vednemu občinstvu, ki je z velikim zanimanjem sledilo poteku.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Dame: 1. gđc. Karnerjeva v času 8:32, 2. gđc. Lirzerjeva 8:55,6, 3. gđc. Pič 8:57,2.

Gospodje: 1. Košak (Maribor) 8:15,8, 2. Wesiak (Rapid) 8:16, 3. Tominšek (SK Maribor) 8:27,4, 4. Kralj (Maribor) 8:28,4.

Zmagovalci so prejeli od prireditelja lična darila.

Maribor-Gradec 2:2 (0:0)

Reprezentanca mesta Maribora, ki je bila sestavljena po večini iz igralcev SK Maribora, je proti močnemu graškemu teamu v krasni igri izsilila remis, čeprav bi bila zaslužila z ozirom na šibko premoč tudi pičlo zmago.

Medmestna prireditev je nudila prvovrsten nogomet; zlasti je ugajala požrtvovalnost obeh teamov, ki sta zastavila vse moči, da si zagotovita zmago. Odločnejši Gradčani so že vodili 2:0, vendar je našim reprezentantom uspelo, da so izenačili in tako z rezultatom dokumentirali vsaj enakovrednost.

Mariborčani so imeli najboljše moči v obeh Koreninih in v Bertonclju na krilu. Bertoncelj pa je že v prvem polčasu radi blesure zapustil igrišče. Zamenjal ga je Venko.

Sodnik g. Ropas je zadovoljil obe moštvi.

Lahkoatletski dvomatch Ptuj - Rapid

Včeraj popoldne se je vršil na igrišču Rapida lahkoatletski meeting med SK

Ptujem in SK Rapidom. V ostri konkurenci so Ptujčani dosegli 69 točk, dočim so si atleti Rapida priborili 54 točk. Zmaga agilnih ptujskih sportnikov je vsekakor vredna zavidanja in ponoven dokaz, da posvečajo mariborski sportni krogi najplemenitejši sportni panogi premalo pozornosti.

Zagrebski medmestni turnir

Zagrebski nogometni podsavez je priredil svojo desetletnico z vrsto zanimivih prireditev, pri katerih so sodelovali reprezentanti štirih mest: Gradca, Splita, Beograda in Zagreba.

Gradčani, ki so v soboto podlegli Zagrebu v razmerju 5:1, so v včerajšnji tekmi z istim moštvom prisilili Split h kapitulaciji. Favoriti so nepričakovano podlegli v razmerju 2:1.

Z največjim zanimanjem je Zagreb pričakoval izida poslednje tekme med svojo reprezentanco in predstavniki prestolice. Igra, v kateri sta se obe moštvi trudili, da priborita svojim barvam zmago in dokažeta, komu pripada primat v nogometu, se je razvila v efektivno dovršeno borbo, v kateri so zmagali Zagrebčani v razmerju 4:2 (2:1), čeprav je bil protivnik docela enakovreden, ni pa imel sreče pred vrati.

Prva rokometna tekma.

SK Rapid in SK Železničar sta včeraj odigrala prvo rokometno tekmo, ki je končala neodločeno 5:5 (2:1).

Ljubljana: Hermes - Slovan 7:2 (1:0), Svoboda - Ilirija 2:0 (0:0).

Celje: ASK Primorje - Atletiki 8:0 (5:0).

Dunaj: Nicholson - Hertha 3:2 (2:2), Wacker - Slovan 2:1 (0:1), Rapid - Admira 0:0, Sportklub-Hakoah 2:1 (0:0).

Praga: Viktorija Ž. - Teplitzer FC 3:2 (2:2), Siben - Meteor VIII. 2:2, Nuselsky-Čechie Karlin 4:1.

Polet „Grofa Zeppelina“ okrog sveta

Polet zrakoplova »Grofa Zeppelina« okrog sveta je trajal skupno 12 dni 35 minut. z odmori pa 21 dni, 5 ur in 25 minut.

Odhod iz Lakehursta 8. avg. . . . 5.40
Friedrichshafen, prihod 10. avg. . . 13.05
Friedrichshafen, odhod 15. avg. . . 4.35
Tokio, prihod 19. avg. 10.40
Tokio, odhod 23. avg. 7.12
Los Angeles, prihod 26. avg. . . . 14.18
Los Angeles, odhod 27. avg. . . . 9.15
Lakehurst, prihod 29. avg. 13.14

Zrakoplov je torej potreboval za posamezne proge:

Lakehurst—Friedrichshafen 55.25 ur,
Friedrichshafen—Tokio 102.05, Tokio—
Los Angeles 79.06, Los Angeles—Lakehurst 51.59 ur.

Torej skupno 288 ur 35 minut ali 12 dni 35 minut. Posamezne proge so znašale: Lakehurst—Friedrichshafen 8500 kilometrov, Friedrichshafen—Tokio 12 tisoč 400 km, Tokio—Los Angeles 9500 kilometrov in Los Angeles—Lakehurst 5000 km, torej skupno 35.400 km. Za polet okrog sveta, ki se je pričel od spomenika svobode v New Yorku, je rabil zrakoplov z odmori skupno 21 dni, 5 ur in 25 minut.

Prohibicijska policija je pričela v Zedinjenih državah z vso strogostjo preganjati tihotapce alkohola. Neko newyorško sodišče je obsodilo Henryja Blaira radi petih steklenic žganja na 10.000 dolarjev denarne globe (nad pol milijona dinarjev) ali na pet let zaporne kazni. V Chicagu so bili obsojeni trije dijaki radi neznanih količin alkohola na večmesečno zaporno kazen. Pri zaslišanju so se zagovarjali, da so si s tihotapstvom omogočali nadaljevanje študij, toda oblasti jim niso prizanesle. Prohibicijsko strast ameriške policije pa najbolj razgalja primer v Windsoru, kjer so prohibicijski organi javno sežgali 30.000 razglednic s portreti ameriških odličnjakov, ki se priznavajo za pristaše »mokrote«.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk

156

Podzemlje pri Svetem Marku.

I.

Načelnik beneške policije je bil tiste čase neki Džennaro — Gvido po krstnem imenu — mož svojih štiri-desetih let, rjavolas, energičnega temperamenta in kakor vsi uradniki te republike, stresane po neprestanih dvornih revolucijah in bojih za vrhno oblast, obdarjen s krepkim apetitom častilnosti.

Gvido Džennaro je škilil po dostojanstvu Dandola, kakor je Altieri hlepel po kroni Foscarijevi in kakor je Foscari hrepenel po tem, da bi si skoval iz doževske krone kraljevsko.

Bil je, kakor smo že povedali, načelnik javne in tajne policije beneške in je imel nad seboj samo velikega inkvizitorja kot neposrednega predstojnika.

S tem je povedano dovolj jasno, da je bil vplivna in strašno osebnost.

Sicer pa je vršil svoj posel še nekako po vesti; edina strast njegova je bila, vohati za kako primerno zaroto — iznajti jo, če ni šlo drugače od konca do kraja — samo da je imel nato veselje in čast, razkrinkati jo. On ni igral, kakor marsikateri gospod tistega časa, ki se je upropastil ob igranem korcu in kockah. Tudi svojemu trebuhu ni stregel prebogato, dasi je prirejal po dvakrat na leto, o Božiču in o Veliki noči sijajen sprejem. Zli jeziki mu niso vedeli očitati nobenega nežnega razmerja, nobene oboževanke, nobene priljubljenice. Njegovo največje veselje je bilo, izprehajati se samotno po mračnih večernih Benetkah, preoblečen zdaj za meščana, zdaj za mornarja; tako se je mešal med gruče izprehajalcev in stopal v krčme: vsi krčmarji so bili njegove kreature. Gospod Bartolo Enooki, krčmar pri »Zlatem Sidru«, je bil tudi njegov prijatelj. Sad teh večernih izprehodov je bil običajno ta, da so pograbili par ubogih vragov v trenutku, ko so se najmanj nadejali, vlekli jih iz postelje na sodišče in jih obsodili — tega na dve leti svičenih streh, druga na galejo, tretjega na pet do šest let težke podzemeljske ječe. Strašna usta sodnikov so bila neizprosna. Gospod Džennaro pa si je mel ob tem roke. Njegova navadna, vsakdanja trditve je bila, da je v policijsko urejenem mestu najpoglavitejši spomenik in edina koristna zgradba — jetnišnica. On je bil vtelesena duša ječe. Sanjal je o velikanski jetnišnici, kamor bi zaprl vse mesto, in o uredbi človeške družbe, ki bi priznavala samo dve vrsti državljanov: jetnike in ječarje.

Drugi dan po razgovorih, ki jih je imel Bembo najprej z Aretinom, nato s Sandrigom in nazadnje s kur-

tizano Imperijo, je v večernem somraku policijski načelnik Gvido Džennaro ravno stal pred velikim ogledalom in si šemil obraz.

Ko je popolnoma izpremenil svoje lice in si dejal z zadovoljstvom, da ga živa duša ne more spoznati v tej izpremenjeni zunanosti, je stopil v sosednji kabinet, kjer je viselo nešteto različne obleke. Izbral si je popolno obleko barkarola in jo nadel, skrbno pazéč na vsako najmanjšo pozornost, da bi napravil čim pristnejši vtis.

»Hm!« je godrnjal med oblačenjem, »danes se mi smeje priložnost — danes ali nikoli. Dandalo je toliko rojen za velikega inkvizitorja kakor jaz za španjolskega kralja, ali pa še manj!... On je zaspanec. Vso skrb nadzorovanja beneške javnosti prepušča meni; niti mojih raportov noče več poslušati. Kar uide mi, češ, da mora streči soprogu svoje hčere, ki je baje ranjen... od koga neki? Kako je dobil tisto rano?... Vso svojo mesečno plačo bi dal za to, da izvem... Toda palača Altierija je postala pravcat grob; nihče ne more vanj... Še vrag sam bi našel ključavnice zamašene... Z eno besedo, to stoji, da je Dandolo, veliki inkvizitor samo še po imenu... in vrhutega, ako sem slišal prav, se kmalu odreče svojemu dostojanstvu. Kdo bo prihodnji veliki inkvizitor?... Da, ljubi moj Džennaro, kdo se bo polastil tega prekrasnega in mogočnega mesta?« Zastavlja se si to vprašanje se je gledal v zrcalu in si popravljal neko gubo svoje mornarske čepice.

»Zakaj ne bi bil jaz tisti srečni človek?« se je vprašal nenadoma. »Zato, ker nisem patricij? Prava reč! Imam pa zato druge vrline. Postavna prikazen sem, in zmožen človek. Sicer pa — ali so bili dosedanja veliki inkvizitorji sami rojeni patriciji? In doži? In škofje? Bembo je pravcat knez Nevesekdo... Da, da, Džennaro snuje se ti priložnost, kakršne ni bilo še nikoli!«

Sedel je v velik naslanjač, natočil si čašo španjolskega vina in namočil vanj par piškotov.

»Pokrepčajmo se,« je dejal sam pri sebi. »Saj se odpravljam na podjetje, ki mi obeta uresničenje vseh mojih drznih sanj.«

Ko je popil svoje vino in pojedel svoje piškote, je vstal in stopil zopet pred zrcalo, rekoč:

»Ako bi bil mož, ki ga vidim v temle ogledalu, dož, bi mu rekel tole: Vaša doževska visokost se nahaja v žalostnem položaju, in država je z vami v veliki nevarnosti. Kaj sem jaz? Prvi berič republike, da se kratko izrazim. To je že nekaj, gotovo. Berič, visokost, je uho, odprto v molčanju, oko, gledajoče v noči, roka, ki tipa tam, kjer drugi ne čutijo ničesar, senca, ki se plazi po senci sami. Molčanje, noč, nebitje in senca mu razodevajo svoje skrivnosti. Zame ni skrivnosti, visokost. Blagovolite me poslušati. Strmoglavili ste rodbino Kandiano. Starega doža ste oslepili, res je to. Vrag vedi, kaj se je zgodilo z njim. V vašo nesrečo in nesrečo dr-

žave pa je stari volk rodil volčiča, ki je dorasel. Varnajte se volčiča, visokost. On ima zdaj ostre kočnjake. Ali hočete, da vam povem največjo zmoto in napako vašega vladanja? Vi bi bili morali pustiti starega Kandiana in oslepiti Rolanda; pa ste storili narobe. Stari bi bil umrl od bolečine, a Roland bi bil neškodljiv. Toda človek ne more misliti takoj na vse možnosti. Drugače bi bili vi morali slutiti, da bo Roland prekopal deset čevljev debel zid in da bo Most Vzdihljajev zani navaden izprehod, kakor na primer Rialto za kakega mladega gospodiča, ki teče paradižat pod okno svoje krasotice. Pustiva to. Pojdite za mano, visokost. Oglejva si beneške krčme in beznice: povsod slišite poveljčevati spomin Kandianov. Poizprehodiva se po pristanu, po Lidu, po nabrežjih; povsod se oglašja ista legenda o moči, o pogumu in neustrašenosti. Visokost, ako hočete zadušiti legendo o Rolandu Silnem, zaprite ves narod beneški. To je nemogoče, pravite? Torej primite Rolanda!... Ah, ah, To je tisto, kar vam pripravljam jaz!... Vraga! Prijeti Rolanda Kandiana? Hudiča! Oh, to bi bilo mojstersko delo. Roland je v Benetkah. Sam je. Smeje se lokostrelcem in beričem. Hodi semkaj, hodi tja, kamor se mu zljubi. Včasih mislijo, da ga imajo — pa ga zmanjka kakor kafe. Obkolijo otok Olivolski. Njega ni! Obkolijo hišo v pristanišču: on uide z dimom skozi dimnik. Vraži človek, to... In, vidite, visokost tega strašnega Rolanda, ki se je kronal za kralja planine in za vojvodo ravnine in ima za seboj dvatisoč fanatikov, tega Rolanda, ki ga poluglasno opevajo barkaroli in sanjajo ženščine o njem, Rolanda, ki vanj zapuajo moške, Rolanda, ki vas bo zdrobil in mora zdrobiti v prah — evo ga, prinašam vam ga, vzemite ga! Visokost, in za to uslugo me imenujte za velikega inkvizitorja.«

In Gvido Džennaro se je prepričevalno naklonil pred ogledalom.

Ko se je vzravnal, je pogledal okrog sebe, kakor zares presenečen, da ne sliši doževega odgovora.

Zasmejal se je glasno in si pomel roke.

»Da, da,« je nadaljeval svoj samogovor, »take so besede, ki jih bom kmalu govoril Foscariju, po milosti hudičevi dožu beneškemu. Kmalu?... Kdo ve? Morda že jutri!... Hajdimo, hajdimo, na delo!... Ta Roland je gotovo pretkanec vseh pretkancev. On bi bil skoraj prav tako zmožen policijski načelnik, kakor jaz. Toda jaz — jaz sem še hitrejši od njega. On ne ve mojih misli, jaz pa poznam njegove. On si domišlja, da ne ljubi več Leonore, jaz pa gledam in zasledujem, kako se ljubezen razodeva v slehernem njegovem koraku in dejanju. On je prepričan, da ne pojde več na otok Olivolski, jaz pa vem, da se vrne tjakaj prej ali slej! Ah, ah, kako se je zgodilo, da je bila lepa Leonora tam in nam je ukazala, da naj se umaknemo! Da, kako in zakaj?...

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglas, ki služi v posredovalne in oglasne namene
činata: vsaka beseda 30 p.
manjši znesek Din 6.—

Mali oglas

Zenitve, dopisovanje in oglasni trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p.
najmanjši znesek Din 10.—

Pozor!

Sprejmejo se stalni abonenti na prvovrstno domačo hrano. Obed in večerja po Din 12—15. Toči se vedno sveže pivo v sodčkih ter izvrstno domače vino. Ni mrzla in topla jedila so gostom vedno na razpolago. Za obilen obisk se priporočata Ivan in Josipina Kos, gostilna, Cvetlična ul. 11, prej Mislenta. 2065

Trgovski pomočnik,

mlad in zelo agilen ter vojaščine prost, z znanjem slovenščine, srbo-hrvaščine in nemščine, želi premeniti službo. Cenjene ponudbe na upravo pod šifro: »Sposoben in pošten«. 2087

Mirna mlada poročenca

iščeta čisto in zdravo stanovanje, obstoječe iz dveh sob in kuhinje — mestu, v bližini parka ali vili. Plačata večjo vsoto naprej. Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro: »Mlada poročenca«. 2102

Zavese, mrežaste in klekljane čipke, posteljna pregrinjala, damsko perilo senčnike, vezene, monograme naročite najceneje pri Olgii Kosér, Ciril-Metodova 12, desno. 483

Veliko solčno sobo,

prazno oddam mirnemu zakonskemu paru za Din 600 mesečno. Naslov v upravi lista. 2105

Prodam kompletno posteljo

in dve otroški postelji. Vrbnjak, Einspillerjeva 26 I. 2108

Gospod se sprejme na stanovanje.

Zidovska ulica 12 I. 2097

Kupim lepo hišo ali vilo

v Mariboru. Ponudbe na upravo lista pod: »Hitra ponudba«. 2081

Oddam s 1. septembrom

separirano, meblirano sobo v vili, z električno lučjo in postrežbo za Din 250 mesečno. Čopova ul. 10. 2094

Dajte avtomobile,

motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili bode te potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne sandale najbolje kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Vinotoč „Pod vejo“

samo čez cesto, olvorjen od 2. septembra

Wögerer, Krčevina

TISKOVNE ZADRUGE

kupujte le v knjigarni

V MARIBORU
ALEKSANDROVA C. 13

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!L. ORNIK
KOROŠKA 9.